

ОСОБЛИВОСТІ ДИРИГЕНТСЬКО-ХОРОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

У статті розкрито особливості диригентсько-хорової підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 025 Музичне мистецтво в умовах дистанційного навчання. Зроблено аналіз наукової літератури щодо теми дослідження. Підкреслено актуальність й недостатню розробленість у наукових дослідженнях проблеми дистанційного навчання магістрів-музикантів хоровому диригуванню. Виокремлено позитивні і негативні моменти онлайн-навчання хоровому диригуванню.

Ключові слова: диригентсько-хорова підготовка, магістр музичного мистецтва, дистанційне навчання.

The article reveals the peculiarities of conducting and choral training of second-level (master's) higher education students in the specialty 025 Music Art under the conditions of distance learning. An analysis of scientific literature on the research topic has been carried out. The relevance and insufficient development of the problem of distance learning of master's students in choral conducting in scientific studies is emphasized. The positive and negative aspects of online training in choral conducting are highlighted

Keywords: conducting and choral training, Master of Music Art, distance learning.

Актуальність проблеми. Серед нагальних проблем системи вищої освіти в Україні на сучасному етапі її реформування є поліпшення якості підготовки фахівців вищої категорії, підвищення ефективності освітнього процесу, цілеспрямоване формування професійних компетентностей майбутнього спеціаліста для подальшої трудової діяльності, про що наголошується в нормативних галузевих документах. Нові вимоги сучасності спонукають до пошуку нових форм організації освітнього процесу підготовки майбутнього педагога музиканта.

Однією із прогресивних і перспективних форм, яка дозволяє повноцінно здійснювати фахову підготовку магістрів-музикантів в складних умовах сьогодення, є дистанційна форма організації освітнього процесу у ЗВО. Вона покликана розкрити творчий потенціал здобувача та забезпечити опанування новими інтерактивними знаннями та вміннями.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій. Традиційні і інноваційні підходи у мистецькій освіті, різноманітні аспекти підготовки магістрів музичного мистецтва до професійної діяльності досліджували В. Антонюк, Л. Беземчук, Т. Бодрова, В. Гаврилова, Н. Дем'яненко, О. Єременко, А.

Козир, В. Лісовий, О. Олексюк, Г. Падалка, Т. Пляченко, А. Растригіна, Л. Шумська та інші науковці. Проте, проблемам хормейстерської підготовки здобувачів-музикантів на магістерському рівні у контексті дистанційної освіти не приділено достатньої уваги.

Тож, *метою* нашої статті є висвітлення особливостей підготовки магістрів музичного мистецтва в умовах дистанційного навчання на заняттях з «Диригентської майстерності».

Виклад основного матеріалу. В сучасних реаліях розвитку суспільства зростають вимоги щодо підготовки майбутніх педагогів-музикантів, який покликаний впливи на формування і становлення особистості вихованця, його сприйняття дійсності та розуміння своєї суспільної цінності. Отже держава потребує підготовку фахівця нової формації, що буде саморозвиватися і прагнути досягти вершин професійної майстерності, враховуючи сучасні вимоги.

Задля успішного вирішення означених завдань необхідна ґрунтовна методична і практична підготовка здобувачів, а також постійне поглиблення і удосконалення набутого професійного досвіду до рівня майстерності під час навчання у магістратурі. Професорка А. Козир вважає, що «процес оволодіння основами майстерності передбачає чітке уявлення мети кожного конкретного заняття, оптимальне визначення завдань, творчий пошук ефективних шляхів, форм, методів та засобів їх вирішення. При цьому важливим є чітке визначення співвідношення основної мети діяльності з постійним вирішенням конкретних технічних завдань»[1].

У фахової підготовки магістрів музичного мистецтва сформованість диригентської майстерності здобувача на високому рівні є важливою кінцевою метою навчання і може розглядатись як компетентнісна зрілість випускника, який окрім ґрунтового володіння комплексом хормейстерських та диригентсько-методичних знань, умінь і навичок, здатен до креативного вирішення нестандартних завдань у непрогнозованих, мінливих умовах професійної діяльності.

На думку Л. Шумської, диригентсько-хорова майстерність випускника магістратури є «безперервно удосконалюваним видом фахової реалізації, для якого характерний творчо-інноваційний рівень здійснення аналітичних, інтерпретаційних, вербальних, мануальних та організаційних дій у процесі музично-педагогічної, хормейстерсько-репетиційної та концертно-просвітницької діяльності». Поряд з цим, вагомим показником професійної майстерності випускника магістратури «має стати: інтелектуальність диригента-хормейстера, його стійка світоглядна громадянська позиція, морально-етична зрілість, самостійність, самобутність, творче ставлення до усіх форм хормейстерського самовираження, культура музикування та спілкування, високі індекси результативності у педагогічній та виконавській сферах» [2]

У освітньо-професійній програмі підготовки магістрів музичного мистецтва диригентсько-хоровій підготовці належить важливе місце. Це зумовлено необхідністю удосконалення хормейстерського досвіду, набутого

на здобувачами бакалаврському рівні навчання, задля високопрофесійної діяльності у закладах освіти і культури. Вивчення хорового диригування на магістерському рівні вищої освіти у Херсонському державному університеті відбувається на індивідуально-практичних заняттях з курсу «Диригентська майстерність». Така форма навчання забезпечує індивідуальну траєкторію розвитку здобувачів, адже при розробці навчальних програм і добору навчального матеріалу враховуються результати попередньої фахової підготовки на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти та індивідуально-творчі здібності магістрів до диригентської діяльності. Програма з диригування обов'язково включає твори українських та зарубіжних авторів, сучасні і ті, що увійшли в скарбницю світової хорової музики, хорові обробки українських народних пісень та пісень народів світу.

В умовах релокації ХДУ уся фахова підготовка магістрів музичного мистецтва відбувається у дистанційному форматі. При цьому, онлайн-заняття з диригентської майстерності мало чим відрізняються від очних занять у класі, адже у наявності є майже усі учасники освітнього процесу: здобувач, педагог і звукозапис твору, записаний концертмейстером. Викладач має аналогічні можливості, що і при занятті офлайн: демонструвати диригентські жести здобувачеві, разом відпрацьовувати складні диригентсько-технічні моменти хорового твору, проводити аналітичну бесіду щодо жанрово-стильових особливостей та структури і форми твору тощо. Технічна сторона занять з диригентської майстерності забезпечується сучасними інтернет-платформами (ZOOM, Google meet та ін.), деякі викладачі залежно від особистих уподобань використовують Viber, Skype, Messenger тощо.

Необхідно зазначити, що дистанційна форма навчання диригентські майстерності магістрів-музикантів має свої переваги і недоліки.

До переваг можна віднести такі позиції як:

- можливість бути присутніми на заняттях незалежно від географічних умов знаходження обох учасників освітнього процесу;
- можливість здобувачу більш самостійно й результативно реалізувати себе у диригентсько-творчій діяльності, приймати самостійні рішення щодо диригентсько-виконавської інтерпретації програмних творів;
- онлайн-заняття, як правило, проходять більш легко і непримусово, що сприяє підвищенню самооцінки здобувача;
- можливість застосування на заняттях інтернет-ресурсів і інформаційно-комунікативних технологій збільшує ефективність освітнього процесу та надає можливість прослуховувати записи хорових творів різного рівня складності у виконанні відомих хорових колективів, порівнювати різні виконавські інтерпретації;
- набуття диригентсько-хорової компетентності й удосконалення диригентсько-виконавської майстерності проходить під постійним контролем з боку викладача.

Щодо недоліків при дистанційному навчанні хоровому диригуванню, то до них можна віднести:

- недостатню самодисциплінованість здобувачів;

- вади технічного оснащення, адже для занять з диригентської майстерності необхідно мати якісний засіб комунікації (комп'ютер, планшет чи мобільний телефон), засіб трансляції аудіозапису та швидкісний інтернет;
- відсутність узгоджених програм з диригування, які адаптовані саме для онлайн-навчання, хоча ця проблема наразі активно вирішується.

Висновки. Отже, на сучасному етапі модернізації вищої освіти проблема підвищення якості підготовки музично-педагогічних кадрів залишається досить актуальною. При цьому дистанційні технології навчання посіли вагоме місце у вузівській системі навчання. А професійна підготовка магістрів музичного мистецтва до диригентсько-хорової діяльності в умовах дистанційного навчання має набувати свого розвитку і нових форм. Зазначимо, що новітні форми онлайн навчання надають можливість саморозвитку не лише студентам, а й викладачам розширювати фаховий досвід.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Козир А. В. Педагогічна складова безперервної освіти викладача мистецьких дисциплін / Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського. Серія: Педагогічні науки. 2017. Вип. № 1. С. 80–85.
2. Шумська Л. Ю. Методологічні підходи до формування професійної майстерності хорових диригентів у процесі магістерської підготовки / Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя: Психолого-педагогічні науки. 2018. № 3. С.64-70.

Науковий керівник кандидатка педагогічних наук, доцентка Гунько Н.О.